

Geachte aanwezigen, beste vrienden,

Mij is gevraagd om iets te vertellen over het beoordelen van aanvragen in ons werk binnen het Dagelijks Bestuur van de Iona Stichting. Het beoordelen van aanvragen en het toekennen van schenkingen vormt in zekere zin het hart van onze werkzaamheden. Het is misschien ook wel een van de mooiste – en uitdagendste- aspecten van ons bestuurswerk.

Afgelopen week was ik voor mijn werk in Londen, in de City. Ik had daar, na mijn werkzaamheden bij een opdrachtgever, de kans om in het Tate Modern te kijken naar de prachtige werken van Mark Rothko, ooit geschilderd voor het Four Seasons Restaurant in het Seagram Building in New York, ontworpen door Mies van der Rohe. Het zijn monumentale, dieprode kleurvlakken met kwadranten. De schilderijen – het zijn er meerdere in één ruimte - vormen een van de hoogtepunten in het oeuvre van Rothko. Voor liefhebbers van de kunstenaar is het een soort heilige ruimte.

Wat mij raakte in deze grote, imposante, velden van kleur was niet de kleur of het werk zélf, maar precies de plek waar iets gebeurt tussen de kleurvlakken in; waar de ene kleur overgaat in de andere. Daar waar de 'tussen ruimte' is, gaat de kleur trillen, vibreren; daar is als het ware een geheimzinnige sensatie waar het nieuwe, het derde zich aandient. Het waarnemen van deze trilling vraagt om een bijzondere sensibiliteit en openheid.

Dit kan ik ook zo ervaren bij het lezen en beoordelen van de aanvragen. Het begint bij de initiatiefnemer die een project heeft, iets wil, iets nieuws. Vaak gaat er een idee of een ontmoeting aan vooraf en dan wordt het op papier gezet en ingediend.

En hoe lees je dit dan als bestuurslid? Hoe beoordeel je of het een schenking waard is? En welk bedrag is hierbij passend? Natuurlijk is de basis belangrijk. Het moet financieel kloppen, het thema moet relevant zijn en het project moet er werkelijk toe doen. Maakt de aanvraag op de één of andere manier het verschil in de wereld?

Voor mij – en ik mag wel zeggen voor ons - zijn er echter bijzondere criteria die – precies zoals Rothko schildert- de trilling in de aanvraag bepalen.

Een eerste criterium is: is de aanvraag ingebed in een groter geheel? Initiatieven gedijen in deze tijd niet als op zichzelf staand of eilanden, maar als een samenhangend geheel, geborgd in een veld van relaties. Die inbedding is voor ons van fundamenteel belang: is daarover nagedacht? Met welke andere partners kan worden samengewerkt? Is de bredere maatschappelijke context meegenomen?

Hoe wordt aangesloten bij andere bewegingen die zich in de samenleving, in de wereld, aandienen? Is het een persoonlijke – goed bedoelde hobby – of dient het een werkelijke vraag uit de samenleving? Ook dat is inbedding.

Het tweede is: De 'muze'. De Iona Stichting is ooit opgericht door een architect, sterk geïnspireerd door de antroposofie, en een beeldend kunstenaar. De vraag is daarom: hoe doet de muze, het wezenlijk kunstzinnige - mee in de aanvraag? De muze dient zich aan tussen de regels door. Ook dit kunstzinnige leeft in het tussengebied. Soms is het de toon van de aanvraag, of de opmaak van de aanvraag zelf. Soms wordt het werkelijk nieuwe op een andere wijze zichtbaar en voelbaar in de beschrijving van het project. Innovatie is op een bepaalde manier altijd een kunstzinnig, een creatief en scheppend proces. Daarom is het voor ons zo van belang dat dit vanaf het eerste moment in de aanvraag zelf besloten ligt.

Onder deze beide criteria bevindt zich de de existentiële laag van de essentie van de dingen: Doet het er werkelijk toe? Kan dit project, deze aanvraag, op de één of andere manier het verschil maken in de wereld? Hoe klein wellicht ook, maar in het kleine spiegelt zich vaak het grote. Het gaat hier om de betekenis, de laag van zingeving. Wij kunnen als Iona Stichting met een bijdrage helpen het verschil te maken. Dit voel je als bestuurslid onmiddellijk in de tekst van de aanvraag.

Dat zijn voor mij, voor ons, belangrijke criteria die het werk van beoordelen binnen de Iona Stichting zo bijzonder en inspirerend maken.

Edward de Boer

Amsterdam, vrijdag 30 maart 2017